

Diakrónika

(ELŐHANG, 1851. JÚLIUS)

A NEVEM MELISANDE STOKES, ez az én történetem. Jelen sorokat 1851 júliusában írom (időszámításunk szerint, azaz – nézzünk szembe vele – Krisztus után), egy polgári rezidencia vendégszobájában a londoni Kensington negyedben. Nem innen, nem ebből a korból származom. Épp ellenkezőleg, ~~kurvára~~ szeretnék kijutni innen.

De ezt már tudtad. Ugyanis amint befejeztem a kéziratot – amelynek később részletezendő okokból „Diakrónika” a neve –, átviszem a Fugger bankház Threadneedle Street-i diszkrét kirendeltségére, és egy fémdobozba zárom, amelyet átadok London legbefolyásosabb bankárának. Ő egy föld alatti széfbe rejti, ahol háborítatlanul fog pihenni több mint másfél évszázadig. Ha valaki, akkor a Fuggerek nagyon is tisztában vannak a Diakrón Nyírás veszélyeivel. Tudják, hogy ha idő előtt kinyitják a dobozt, és elolvassák ezt a dokumentumot, olyan borzalmat szabadítanak el, ami füstölgő kráterré változtatja London pénzügyi negyedét.

Sőt, valami annál is rosszabbá... de az utókor füstölgő kráterként emlékezne rá, az életben maradt szemtanúkat pedig diliházba küldenék.

Egy acélhegyű tollal írok. Cikkszám 137B, gyártja Hughes & Fiai, Birmingham. A létező legvékonyabbat rendeltem, részben mert így spórolok a papírral, részben mert kiválóan lehet vérnyomokat hagyni vele, ha megszúrom a hüvelykujjamat. A papír tetején lévő barnás foltot bármelyik huszonegyedik századi DNS-laborban be lehet vizsgáltatni. Ha az eredményt összeveted a DODO HQ-ban található aktámmal, látni fogod, hogy e sorokat a te idődből származó nő írja a tizenkilencedik század közepén.

Részletesen le akarom jegyezni, hogyan kerültem ide, még ha koholmánynak vagy őrülségnek hangzik is. Hogy Peter Gabrielt, a kilencvenkilenc év múlva születendő énekes-dalszerzőt idézzem: ez az én tanúságtételem.

KIJELENTEM, hogy akaratom ellenére vagyok itt. San Franciscóból, 1850. szeptember 8-ából küldtek ide (egy nappal azelőtt, hogy Kalifornia állammá alakult).

Kijelentem, hogy a huszonegyedik század első negyedéből, Bostonból származom. Ott és akkor az amerikai kormány egyik titkos szervezetének, a Diakrón Operációk Döntéshozó Osztályának dolgozom, amelyet belső szabotázs tett tönkre.

1851-ben, amikor ezt írom, a mágia hanyatlik. A DODO-nak végzett kutatásaim szerint e hónap végén (július 28-án) teljesen el fog tűnni. Akkor pedig életem végéig itt rekedek egy varázstalanított világban. Csak ez a kézirat árulkodik majd a sorsomról. Bár viszonylag kényelmesen élek (tizenkilencedik századi mértékkel mérve legalábbis – van tollam és tintám, szabadidőm és saját szobám), ennek a szabadságom az ára. Vendéglátóim még egy könnyed esti sétára sem engednek ki a házból, nemhogy segítőkész boszorkányok után kajtatni.

Pár előzetes megjegyzés. Ha a DODO kötelékéből bárki olvassa ezt, könyörgöm, írassa fel a fűzőkészítőket a viktoriánus DÚC-okhoz rendelt kollaboránsok listájára. Egy jó fűzőt a viselőjére kell szabni, a test vonalát kell követnie. A kölcsönfűzők és előregyártott darabok baromi kényelmetlenek, bár a szolgák és a szegények többnyire olyat viselnek (igaz, nem húzzák szorosra, különben nem bírnák a fizikai munkát). Nem akarom vendéglátóimat egy saját fűzőre is megvágni, mert eleget költenek rám, de az a darab, ami most van rajtam (a ház asszonyától vettem kölcsön), egyszerűen borzalmas. A reneszánsz felsőrész ehhez képest bikini. Tapasztalatból mondom.

*Diakrónika***33. NAP (0. ÉV, AUGUSZTUS VÉGE)**

*Melyben megismerem Tristan Lyonst, és mit sem sejtve fejest ugrom
egy roppant zűrés vállalkozásba*

TRISTAN LYONST a Harvard Egyetem Ókori Nyelvészeti Tanszékének folyosóján láttam először. Megbízott előadóként dolgoztam ott, ami azt jelenti, hogy én kaptam a legutálatosabb tanítási feladatokat, nem adtak pénzt kutatásra, és bármikor kirúghattak.

Aznap délután épp Roger Blevins tanszékvezető professzor ajtaja előtt suhantam el, amikor hangos szóváltás ütötte meg a fülemet. Az ajtó résnyire nyitva volt. Általában tárva-nyitva állt, hogy kintről is látni lehessen Blevins dicsőségfalát, amelyre kirakta az összes diplomát, díszdoktori címet és oklevelet, amit (jogosan vagy kevésbé jogosan) begyűjtött. Amikor épp nem a házioltárát mutogatta, Blevins kattanásig csukta az ajtót, és kitett rá egy „Nem fogadok látogatót” feliratot 48 pontos gót betűvel, hogy mindenki értse, mekkora kegy az ő társasága.

A résnyire nyitott ajtó tehát szokatlannak számított. Kíváncsian bekukkantottam. Odabent épp határozott léptekkel távozni kezdett egy borotvált arcú férfi, és útközben visszanézett Blevinsre, arcán az utálat és döbbenet keverékével. Ahogy kijött a szobából, a bicepsze a vállamba csapódott. Elvesztettem az egyensúlyomat, megtántorodtam és elterültem, mire ő ösztönösen hátralépett, a hátizsákja pedig hangosan koccant az ajtókereten. Bentről, az irodából Blevins felháborodott káromlása hallatszott.

– Bocsánat – szabadkozott a pasas vörös fejjel. Egyidősek lehetünk. Odalépett, és kinyújtotta a kezét, hogy felsegítsen.

Kivágódott az ajtó – egyenesen a sípcsontomnak. Hangosan felnyögtem, mire a fontoskodó litánia abbamaradt. Blevins kidugta a fejét, és szemrehányó tekintetet vetett rám. Szoborszerűen merev ősz frizúrája volt, és úgy öltözött, mint aki arra számít, hogy bármikor felkérhetik törvényszéki szakértőnek.

– Maga mit keres itt? – förmedt rám, mintha kémkedésen kapott volna.

– Elnézést, hölgyem, az én hibám volt – mondta a fiatal pasas, és ismét kinyújtotta a kezét.

Blevins megragadta az ajtót, és elkezdte behúzni maga után.

– Óvatosan közlekedjen – vetette oda. – Ha a folyosó *közepén* haladt volna, nem ütköznek össze. Szedje össze magát, és távozzék.

Rápillantott a fickóra, de nem láttam, milyen arcot vágott. Aztán visszament a szobájába, és becsapta az ajtót.

A pasas egy másodpercnyi döbbszent csend után még lejjebb nyújtotta a kezét. Megfogtam, és köszönetet mormolva felhúztam magamat. Egész közel álltunk egymáshoz.

– Nagyon... – dadogta. – Bocsásson me...

– Nem történt semmi. Akitől Roger Blevins kiakad, az csak jó ember lehet.

Riadt arckifejezést vágott, mintha nem lenne hozzászokva, hogy szídják a vezetőséget. Bámultuk egymást. Valamiért teljesen természetesnek tűnt a dolog. Jó volt ránézni – kicsit szögletes, katonás arca volt, de vonzó. Úgy tűnt, ő is szívesen fürkészt engem, pedig az ilyen típusú srácoknak sose jöttem be.

Kezet nyújtott.

– Tristan Lyons.

– Melisande Stokes.

– Maga itt dolgozik a tanszéken?

– Igen – feleltem. – Megbízott előadó vagyok, a legalja.

Ugyanaz az óvatos döbbszent.

– Iszunk egy kávét – mondta végül.

Ez kicsit tolakodóan hangzott, de Blevins hisztijének annyira megörültem, hogy hálátlanság lett volna nemet mondanom.

Tristan az Apostol Cafét javasolta, amely a Central Square-en volt, tíz percre tőlünk a Massachusetts Avenue-n. Bostonban épp beköszöntött az ősz, és kezdett életre kelni a hetven-egynéhány egyetem és főiskola. Tömött sorokban araszoltak az északról idese-reglett családi furgonok, hurcolták a gyereket koleszba vagy bérelt lakásba. A járdát kiszolgált kanapék és egyéb leselejtezett bútorok

torlaszolták el. Mivel a környék amúgy is zsúfoltnak számított – gyalogosok, kocsik, biciklisták, metró –, nagy volt a zaj és a tülekedés. Tristan ezt használta ürügynek arra, hogy karon ragadjon, és maga mellé húzzon. Milyen erőszakos... és naiv. Azt hitte, egymás mellett tudunk majd haladni. Ahogy sűrű bocsánatkérések kíséretében masírozott a szembejövő tömegbe, üvöltött róla, hogy nem idevalósi.

– Hallja, amit mondok? – súgta egész közel hajolva, miközben én fél lépéssel előtte baktattam.

Bólintottam.

– Akkor elmondok pár dolgot, amíg odaérünk. Az alapján eldöntheti, őriütnék vagy pszichopatanak tart-e, és ha igen, akkor megveszem a kávé, és már lépek is. De ha hisz nekem, komoly beszélgetés vár ránk. Órákig is tarthat. Van esti programja?

A jelenlegi társadalmi környezetemben ez a kérdés elképesztő udvariasságnak számítana. Így utólag belegondolva nem is értem, miért nem hagytam őt faképnél ott helyben. De nem tettem, sőt valamiért egész vonzónak éreztem suta modortalanságát. És, bevallom, kíváncsi voltam, mit akar.

– Talán van, talán nincs – feleltem. (Nem volt.)

– Rendben, akkor ide hallgasson. Egy titokzatos állami ügynökségnek dolgozom, amiről sosem hallott. Hiába guglizza, még a legelborultabb összeesküvés-elméletes oldalakon sem találja meg.

– Titokzatos állami ügynökségekről csak az elborult összeesküvés-elméletekben van szó – mutattam rá.

– Pont ez a lényeg – felelte. – Nem akarom, hogy komolyan vegyenek, az nehezítené a munkámat. Elmondom, mire van szükségünk, és döntse el, érdekl-e. Van egy csomó ősrégi szövegünk (köztük ékírásos cserepek), amelyeket szeretnénk megérteni, legalább hozzávetőleg. Nem mondhatom meg, honnan származnak, hogyan jutottunk hozzájuk, és miért érdekelnek minket. Maga pedig soha, semmilyen körülmények között nem beszélhet erről az egészről senkinek. Még a haverjainak sem mondhatja el, hogy a kormánynak fordít titkos iratokat. Ha publikáljuk a fordításait, nem hivatkozhat rájuk a saját műveként. Ha valami fontos felfedezést tesz, nem adhatja közre.

Apró fogaskerék lesz egy gépezetben. Egy *névtelen* fogaskerék. Mielőtt bármi továbbit elárulnék, erre rá kell bólintania.

– Szóval ezért dobta ki magát Blevins.

– Igen. Számára fontos a tanszabadság.

Kedves olvasóm, dicsérek meg, amiért nem ~~nyerítettem a pofájába~~ kacagtam fel gúnyosan.

– Na persze.

Tristan úgy nézett, mint egy kiskutya, akinek a farkára léptek. Helyesbíték – katonás arcélét figyelembe véve inkább felnőtt német juhászt mondanék.

– Blevinsnek a jogdíj és a dicsőség hiányzott – világosítottam fel.

– De ezt nem mondhatta ki, úgyhogy jött a tanszabadság, blabla.

Ez láthatólag szöveget ütött Tristan fejébe. A magafajta fickókat tekintélytiszteletre nevelték, Blevins pedig maga volt a megtestesült szakteknitely. Tristan tehát válaszút elé került. Zárlatot kap-e kötelességtudó agya?

Az utca forgatagán át, a kora ősz aranyló fényében megláttam a Central Square metrómegállót.

– És maga mit gondol? – szólalt meg Tristan.

– A tanszabadságról? Vagy a munkáról?

– Mivel még nem üldözött el, feltételezem, hogy az utóbbiról van szó.

– Attól függ, mennyit adnak.

Mondott egy összeget, ami az éves fizetésem kétszerese volt, de hozzátette:

– ...Ha meggyőz róla, hogy maga az emberünk.

– Mire akarják használni a fordításaimat?

– Államtitok.

Próbáltam átgondolni a bomba üzletnek ígérkező projekt hátulütőit.

– A maga titokzatos ügynöksége fel tudja használni a fordításaimat etikátlan vagy erőszakos döntésekhez?

– Államtitok.

– Szóval igen. Vagy legalábbis elképzelhető. Különben azt mondta volna, hogy nem.

– Emlékszik az összegre, amit említettem? Az *féléves* szerződésre vonatkozik. Közös megegyezéssel megújítható. Juttatásokról is lehet szó. Kávé?

Elértünk az Apostol Café bejáratához.

– Egy kávé jólesne – mondtam. Próbáltam húzni az időt, és számolgattam: négyszer akkora fizetés, plusz egyéb juttatások, ami a jelenlegi munkahelyemen szóba sem jön. És egy jóval szimpatikusabb főnök.

A kávézó egy díszes, kiszuperált templomban üzemelt. Sudár, kupolás mennyezete volt, festett üveglablakai és márványpadlója, ezért a modern faasztalok és székek idegenül hatottak benne. Oldalt egy ultramodern kávégép tornyosult, az egykori oltár helyén egy bárpult (ezt szentségtörésnek éreztem, bármennyire is szerettem volna megszabadulni a gyerekkori beidegződésektől), a pult mögött pedig széles italpólc simul a templomhajó falához. A hely nemrég nyitott, de máris dugig volt a Harvard és MIT techno-geek söpredékével. Én most jártam itt először, és irigykedve arra gondoltam, milyen kár, hogy túl kevés a nyelvész egy ilyen kellemes törzshely fenntartásához.

– Mit karmolnak? – kérdezte a pincér. Fiatal ázsiai nő volt, tetovált szemöldökkel és érdekes piercingekkel. Úgy viselkedett, mint ha a pincérkedés megalázó lenne egy magafajta zseni számára, de álcának pont elmenne a menő titkos élete mellé. A névtábláján az állt: „Julie Lee, profi 聪明的驴子双簧管” (próbáltam kiszilabizálni – „okostojás oboista”?).

Tristan hosszú kávéért rendelt, én pedig, szokásommal ellentétben, egy izé-bigyó-lattét, aminek a neve tele volt trendi szavakkal. Csak úgy leolvastam a bárpult fölötti itallapról. A csaj sokatmondón mosolygott. Az járt a fejemben, hogy a titkos ügynököket nyilván kiképezték pszichológiai profilozásra, tehát jobb, ha Tristan nem kap pontos képet a szokásaimról, amíg nem döntöttem az ajánlatával kapcsolatban. (Plusz kicsit zavarban voltam, mert eléggé tetszett, és szerettem volna különlegesnek tűnni.) Amikor végre leültünk, előtte egy bögre feketekávé illatozott, előttem pedig valami zavaros trutyimó.

– Csak azért rendelte ezt, hogy megzavarja a profilozószenzoraimat – jegyezte meg Tristan mellékesen, mintha kósza gondolat lenne. – Eből többet megtudtam magáról, mint ha a szokásosat rendelte volna.

Meglehetősen ostoba képet vághattam, mert elvigyorodott, mint egy elégedett nagyragadozó. Egyszerre volt ijesztő és izgató, hogy átlát rajtam. Éreztem, hogy elvörösödöm.

– Hogyan csinálta? – kérdeztem.

Előrehajolt. Nagy, erős keze az asztalon pihent, összefont ujjakkal.

– Melisande Stokes... tegeződhetünk?

Bólintottam.

– Mel. – Megköszörülte a torkát, mint aki hivatalos bejelentésre készül. – Ha csatlakozni akarsz hozzánk, három teendőnk van. Először is alá kell írnod egy titoktartási szerződést. Aztán készítened kell egy próbafordítást, hogy lássuk, mit tudsz. Végül jön az átvilágítás.

– Ez így együtt mennyi ideig tart? – kérdeztem.

A fizetésem négyesere. És talán fogorvosi költségek is.

Blevinstől pedig búsút vehetek.

Tristan megpaskolta a hátizsákját.

– A titoktartási szerződés itt van nálam. Ha aláírod, máris felküldöm DC-be a neved és a tb-számodat. – Eltöprengett. – Helyesbíték. A számodat már tudják. A lényeg, hogy mire megiszod azt a borzalmat, kész az átvilágítás. Egyedül az a kérdés, mennyi idő kell a próbafordításra, és a mi embereink mennyi idő alatt ellenőrzik. De figyelmeztetek... – Megrázta a mutatóujját. – Ennek a fele se tréfa. Ha aláírtad a szerződést, *köteles* vagy nekünk dolgozni. Ha megfelelsz. Nem hátrálhatsz ki. Ha aláírtad, minimum hat hónapra a miénk vagy. Érthető? Itt nincs próbaidő. Talán jobb is lenne, ha csak beszélgetnénk. Odaadom a szerződést, aludj rá egyet, és holnap újra összehathatunk.

– Hol talállak meg?

– Államtitok. Majd én kereslek.

– Nem szeretem, ha lopakodnak utánam. Inkább aláírom most.

Egy pillanatig bámult rám. Nem úgy, mint korábban a folyosón. Akkor teljesen természetesnek tűnt, hogy nézzük egymást, de most, ki tudja, miért, volt köztünk valami vibrálás. Szeretném azt hinni, hogy én egyszerűen csak lelkes voltam, hogy nőhet a fizetésem, és megsza-
badulhatok Blevinstől. De ha őszinte vagyok, elsősorban az bizsergett meg, hogy egy ilyen vonzó srác Engem Választott.

– Rendben – mondta Tristan pár pillanat szemezés után, és a táskájáért nyúlt. – Tessék.

A szerződésben pontosan az állt, amit elmondott. Egyszerre volt mereven hivatalos és különös. Elvettem Tristantól az államilag kiutalt golyóstollat, amely távolról sem volt olyan elegáns darab, mint az általam jelenleg használt extravékony, vérrel pettyezett, 137B jelű Hughes & Fiai tollszár.

Miután aláírtam a szerződést, Tristan előrehajolt, és kissé önelégülten a fülembe súgta:

– Van nálam egy minta az ékírásos leleteinkből, ha esetleg érdekel. Ha jól emlékszem, tátva maradt a szám.

– Ókori agyagtáblákkal flangálsz?!

Vállat vont.

– Ha túlélte Ugarit bukását... – A szeme kisfiúsan csillogott. Végre henceggetett egy kicsit. – Érdekel?

Csöndben bólintottam. Kinyitotta a táskáját, és előhúzott egy agyagtömböt. Nagyjából akkora volt, mint egy Big Mac, és hasonló alakú. Tehát ez koppant Blevins ajtókeretén.

Apró, sűrű rovátkák sorakoztak rajta – ékírás. Tristan két kézzel fogta meg, mint egy focilabdát. Egy ideig döbbsen néztem. Ilyen tárgyakhoz csak múzeumi laborokban nyúlhattam eddig, gumikesztyűben. Most meg itt hevert egy asztalon, a névleg kávé tartalmazó bögrém mellett. Szinte féltém megérinteni, illetlenségnek tűnt. De óvatosságom hamar elillant. Megsimogattam, és nézegetni kezdtem a felületét.

– Ez nem ugariti – állapítottam meg. – Hettita. Akkád jeleket is látok.

Tristan elismerően nézett.

– Szép. El is tudod olvasni?

– Hát így kapásból nem – mondtam türelmesen. A köznépek kissé romantikus elképzelései vannak a nyelvészek képességeiről. De nem akartam csalódást okozni, úgyhogy hozzátettem: – Nincs elég fény, nem látom rendesen a jeleket.

– Sebaj. – Tristan egy mozdulattal visszaöporította a táskájába az edényt. Már nem is voltam biztos benne, láttam-e.

Kotorászott a táskájában, és egy köteg papírt húzott elő.

– Ezek mennek? – toltá elém őket. – Használhatod a tollamat.

Hét szövegrészlet sorakozott a papíron, szinte egyik sem latin betűs. Még az ólatint is etruszk jelekkel szedték. Legjobban a héber ment, úgyhogy először annak estem neki.

Pislogtam párat, hogy nem káprázik-e a szemem. Aztán a biztonság kedvéért végigböngésztem az ógörög szöveget is, majd a latint. Végül felnéztem Tristanra.

– Ezeket ismerem.

– Már megcsináltad ezt a tesztet? – kérdezte meglepetten Tristan.

– Egy frászt. Én készítettem.

Zavart arckifejezését látva hozzátettem:

– Én válogattam ki ezeket a szövegeket. Írtam hozzá megoldókulcsot is, hogy a diákok háziyait ellenőrizni lehessen. – Éreztem, hogy vörösödik a fejem. – Blevinsnek kellett még doktorandusz koromban.

– Eladta nekünk – közölte Tristan. – Elég drágán.

– Egy összehasonlító szintaxis szemináriumra kellett neki...

– Mel – mondta Tristan –, *eladta nekünk*. Szó sem volt szemináriumról. Régóta nekünk dolgozik, pontosabban a titokzatos ügynökség vezetőinek. Szerződéses partner.

– Szívesen aláírnám tizenhétszer is azt a titoktartási szerződést, csak hogy kifejezzem, mit érzek Robert Blevins iránt.

Elsuhant mellettünk Julie Lee, a profi okostojás-oboista, és felmarkolta a bögréinket. Tristannak megszólalt a telefonja. Rápillantott, bepötyögött valami üzenetet, aztán elrakta.

– Megírtam nekik, hogy max ponttal átmentél a teszten – mondta. – Ők pedig megírták, hogy átmentél az átvilágításon.

– Nyilván – feleltem. – Mire számítottál?

– Fel vagy véve.

– Köszönöm. De akárkik is *ők*, kérlek, mondd meg nekik, hogy én készítettem a tesztet, amelyen átmentem.

Tristan megrázta a fejét.

– Akkor szerzői jogi vizsgálat indulna, be kéne vonni az egyetemem, az egész nyilvánosságra kerülne... A titokzatos állami ügynökségek nem szeretik az ilyet. Sajnálom. De ha ez a projekt csődöt

mond, nyugodtan beszélj a dologról Blevinsszel. – Újra felberregett a telefon. Tristan elolvasta az üzenetet. – No, munkára. – Zsebre tette a telefont, és kezét nyújtott. – Lássuk, vihetünk-e egy kis káoszt az eddigi kellemesen unalmas életedbe.

Diakrónika,

34-56. NAP (0. ÉV, SZEPTEMBER)

Melyben megismerkedem a mágiával

TRISTAN RAGASZKODOTT HOZZÁ, hogy rögtön – még aznap este – nekilássak a fordításnak, úgyhogy kínait rendelt, elkérte a címemet, és megígérte, hogy egy óra múlva elhozza az első dokumentumot a terebélyes gyűjteményből. Ezúton is jelzem: felháborított, hogy ősrégi leleteket hurcolász a szakadt dzsipje hátsó ülésén.

Egy egyszobás lakásban laktam Cambridge északi részén, egyedül. (Jelenlegi környezetemben ezért aggszűznek vagy feslettnek tartanának.) Lift nem volt, viszont a ház viszonylag közel esett a Porter Square metrómegállóhoz, és biciklivel percek alatt be tudtam jutni a tanszékre, csak a Massachusetts Avenue-n kellett végigmennem, aztán át a Harvard Square-en (igaz, mostantól nem kellett többé arra bicikliznem).

Tristan pont egy óra múlva futott be, kínai kaja és egy rekesz Old Tearsheet Best Bitter sör társaságában. Mint kiderült, ez utóbbi az egyetlen márka, amit hajlandó fogyasztani. Úgy vonult be a konyhával egybeépített nappalimba, mintha otthon lenne. Az ételt letette a pultra, majd négy papírlapot, egy ékírásos táblát, egy laptopot és egy rakás tollat helyezett a kávézóasztalra, kellő távolságra a kájától. Bemérte, hol vannak a sakkkönyveim, és levett négy szótárat, amelyeket szintén az asztalra tett.

– Először együnk – javasolta. – Éhen halok.

Nekiálltunk csevegni, megismerkedésünk óta először. Nem tartott sokáig, mert Tristan iszonyatosan habzsol. Ezt nem tettem szóvá, legalábbis akkor. Fizika szakon végzett a West Point katonai akadémián, de végül a hírszerzőkhöz került, majd – különféle kerülőutakon, amelyeket államtitoknak nyilvánított – ennek a bizonyos titokzatos ügynökségnek a munkatársa lett.

Mivel az én történetem részben sem államtitok, töviről hegyire elmeséltem, hogyan lettem nyelvtudor: anyámat katolikusnak, apámat zsidónak nevelték, ezért nagyszüleim zsenge korom óta versengtek a lelki üdvömrért. Hétévesen üzetet ajánlottam a katolikus oldalnak: ha nem kell többé vasárnapi iskolába járnom, megtanulok annyira latinul, hogy olvasni tudjam az Újszövetséget. Azt gondolták, sose fog összejönni, ezért belementek – én pedig röpké fél év múlva szinte folyékonyan olvastam latinul. Vérszemet kaptam, és a 13. születésnapom előtt hasonló módszerrel úsztam meg a bát micvát, középfokú hébernyelv-vizsga árán. Zsidó nagyszüleim felajánlották, hogy annyi évig finanszírozzák az egyetemem, ahány ókori nyelvből leteszem a felsőfokút. Így szereztem meg, három év alatt, az első diplomámat.

Tristannak nagyon tetszett a sztori, de láthatólag magával is elégedett volt, amiért sikerült beszerveznie egy csodagyereket. Vacsora után összeszedte a műanyag edényeket, elmosta őket, és visszatette a zacskóba.

– Na, ugorjunk neki! – mondta, és átültünk a kanapéra, ahol nekiálltam átnézni az anyagot.

Az ékírási táblán kívül hozott egy rizspapírra írt, kb. ötszáz éves guānhuà (középmandarin) szöveget (volt Tristanban annyi tisztesség, hogy ezt már tényleg csak kesztyűben fogdossa), egy ófrancia/latin keverék nyelven írt pergament, ami ránézésre legalább nyolcszáz éves lehetett (baszki tyű, gondoltam, hihetetlen, hogy ezek a kincsek itt hevernek a nappalimban a kisasztalon), valamint egy 1847-ből származó orosz naplótöredéket, amelynek a papírja vadonatújnak tűnt a többi lelethez képest. Gyakorlott könyvtárhasználóként kiszúrtam, hogy mindegyik leleten ugyanaz a bélyegző szerepel – egy elmosódott családi címer, körben homályos olasz és latin szöveggel.

Valamikor tehát ugyanabba a könyvtárba vagy gyűjteménybe tartoztak ezek a dokumentumok, és bekerülésükkor gondosan iktatták és lepecsételték őket.

Tristan, ígéretéhez híven, egy szóval sem árulta el, honnan szerezte őket, sem azt, hogy miért ennyire szedett-vedett a kollekció. Miután pár órát elbíbélődtem velük, kezdett derengeni, mi köti össze őket... bár nehéz volt hinni a szememnek.

Mindegyik szöveg a mágiával – igen, a mágiával – foglalkozott. Tárgyilagosan beszéltek róla, mint egy bírósági ítélet a törvénycikkekről vagy egy zárójelentés a laborvizsgálatokról. Nem az illuzionisták által művelt, színpadi mágiára kell gondolni, hanem a mítoszokban és mesékben szereplő természetfeletti, titokzatos erőre, amit a boszorkányok tudtak megzabolázni – merthogy a szövegek alapján kizárólag nők foglalkoztak varázslással. Nem a mágiába vetett hitről, babonás képzelgésekről van szó. Mindegyik szöveg a való élet ismert részeként kezelte a varázslást.

Az ékírásos tábla például az udvari boszorkány járandóságát taglalta Kehta királyának nevében, és részletesen lefektette, hogy az udvar tagjai milyen varázslatokat igényelhetnek tőle. A francia/latin nyelvű pergamen a Chaalis kolostor vezetőjének visszaemlékezéseit tartalmazta egy apácáról, aki sikertelenül próbált megszabadulni varázsserejétől. Az apátnő attól tartott, a kudarcban szerepet játszhatott az is, hogy ő nem könyörgött teljes szívéből az Úrnak a nővér szabadulásáért, mert a mágia nagyban megkönnyítette a zárda életét. A guānhuà szöveg keményebb diónak bizonyult, mert az ázsiai nyelveket ekkoriban csak felületesen ismertem. Valami falusi receptet taglalt, amihez ritka fűszernövények kellettek. Egy átutazóban levő mandarin előljárónak mondták tollba állítólagos boszorkányok, akikre lábjegyzetben tért ki a szöveg. Végezetül a XIX. századi orosz napló egy magát boszorkánynak valló idősebb nőtől származott, aki azon siránkozott, hogy neki és nővéreinek is hanyatlak az ereje. Ez a szöveg is utalt rá, hogy milyen fontos egyes gyógynövények beszerzése.

Első körben ennyit tudtam kihámozni. Amikor a negyedik szöveggel is végeztem, egy ideig csönd volt. Aztán Tristan lefegyverző, ravasz mosolyt villantott rám.

– És ha azt mondanám, ezernél is több ilyen szövegünk van? Minden korból, mind a hat kontinensről.

– Mindegyiken ez a címer szerepel? – mutattam a maszatos pecsétre.

– Az a gyűjteményünk alapja. De szereztünk máshonnan is.

– Hát, akkor felül kéne vizsgálnom pár világnézeti alapfeltevésemet, amelyeknek eddig nem is voltam a tudatában.

– Szeretnék, ha mindet lefordítanád, és megkeresnéd a közös témákat – mondta Tristan.

Farkasszemet néztem vele.

– Gondolom, katonai célokra kell.

– Államtitok.

– Ha ismerem a fordítás célját, jobb munkát tudok végezni – akadémkoskodtam.

– A mögöttem álló titokzatos szervezet évek óta gyűjti az ilyen szövegeket.

– Hogyan? – hápogtam. Egyszerre volt felháborító és hátborzongatóan izgalmas, hogy a nemzetbiztonság dagadozó pénztárcával kapcsolja el a kutatási anyagot a tudósok elől. Ez sok mindent megmagyarázott.

– A gyűjtemény magja, mint észrevetted, egy olasz magángyűjtemény.

– A KOMF gyűjteménye.

– Pardon?

– Különc Olasz Milliárdos Fasz.

– Pontosan. Sok évvel ezelőtt vásároltuk tőle. – Elfintorodott, és félrenézett. – Helyesbíték. Csak szépítgettem a helyzetet. Valójában elloptuk. Mielőtt mások ellopták volna. Hosszú történet. A lényeg az, hogy ez alapján tovább tudtunk lépni, és szereztünk egy csomó más szöveget. Tisztességes és kevésbé tisztességes úton. Mostanra gyűlt össze a kritikus tömeg. Azt reméljük, végre kiderül, mi volt a „mágia”, hogyan működött, és miért nincs rá egyetlen utalás sem a XIX. század közepétől.

– Mindezt katonai célból.

– Azt szeretnék, ha a fordítást egyetlen ember végezné – lépett túl Tristan a megjegyzésemen. – Három okból. Az első a pénz. A második, hogy minél kevesebben látják az anyagot, annál jobb. A harma-

dik és egyben legfontosabb, hogy így könnyebb felfedezni a rejtett mintázatokat és összefüggéseket.

– És ezek a mintázatok és összefüggések azért fontosak a kormánynak, mert...?

– Jelenleg úgy véljük – folytatta Tristan, mintha mi sem történt volna –, hogy valami fertőzés söpörhetett végig a világon, ami csak a boszorkányokra hatott, és emiatt szó szerint kihalt a mágia. Szerintem nem így történt, de többet kell tudnom, mielőtt elő tudok rukkolni egy alternatív hipotézissel. De vannak bizonyos sejtéseim.

– Gondolom, mind államtitok.

– Államtitok, hogy államtitok-e.

Mint kiderült, valóban rengeteg anyaguk volt, de a legtöbb rövid és töredékes. Három hét alatt a kávézóasztalomnál ülve sikerült nyersfordítást készítenem mindenből, amit megkaptam. Közben felmondtam az egyetemen, elnézést kértem a diákjaimtól, amiért még a megismerkedésünk előtt cserben hagyom őket, kirámoltam az irodámból, és böszön nyugtatgattam a szüleimet, hogy noha nem beszélhetek róla, mit csinálok, nem vagyok munkanélküli. Tristan legalább naponta kétszer beköszönt, többnyire személyesen, néha telefonon, és olyankor nehezen dekódolható virágnyelven kommunikált. Az e-mailezést és SMS-t megtiltotta, nehogy a beszélgetéseinknek írásos nyoma maradjon. Kalandregénybe illő, de kissé nyugtalanító volt a titkolózás. Fogalmam sem volt, hogy az ideje többi részét mivel tölti. (Rákérdeztem, de lehet tippelni, mit válaszolt.)

Kivételesen jó csapatot alkottunk, legalábbis az én mércém szerint. Olyan érzés volt, mintha mindig is munkatársak lettünk volna, de ehhez valami más is vegyült, valami vibrálás, mint a kapcsolatok elején. Egyikünk sem lépett ez ügyben – nekem eleve nem szokásom, de Tristan az a típus, aki habozás nélkül megteszi, bármennyire is feddhetetlen és fegyelmezett amúgy. Az érzést tehát egyszerű lelkesevésnek tekintettem, amit a közös munka váltott ki. A szellemi közelségünk sokkal több örömet adott, mint bármelyik kapcsolatom. Ha Tristannak volt közben valakije, nekem jutott az igazi csemege.

Három hét után eljött az utolsó adag fordításért (pontosabban amit én naivan az utolsó adagnak hittem). Körbenézett, hogy merre

van a fogas, tanulmányozta egy pillanatig, aztán levette róla az esőkabátomat. Szeptember végét írtuk, kezdett nedvesre fordulni az idő.

– Bemegyünk az irodába – jelentette ki. – Aztán elviszlek vacsorázni.

– *Iroda?* – hökkentem meg. – Azt hittem, a titokzatos ügynökséged csak egy kocsit adott.

– A Central Square-nél van. Carlton Street, negyedóra az Apostol Cafétól. Mit szólnál egy kis kínaihoz?

– Attól függ, melyik dialektus.

– Hö – mondta fapofával. – Nyelvészhumor. Erre még gyúrj egy kicsit, Stokes.

Odanyújtotta a kabátomat, én pedig el akartam venni. Megrázta a fejét, és lenézett a ruhadarabra, jelezve, hogy nem odaadni akarta, hanem felsegíteni. Ez a gesztus sokkal gyakoribb az 1850-es évek Londonjában, mint a téridőnek azon a pontján, ahol akkor tartózkodtunk. Rövid burleszkjelenet vette kezdetét, ahogy hátat fordítottam, és próbáltam betalálni a karommal a lyukakba. Lökött ez a pasas.

Az MIT környékén csak úgy hemzsegnek a biotechnológiai startupoknak otthont adó kis utcák; a Carlton Street ezeknek volt szerényebb rokona. A házak többségéből modern irodakomplexumot csináltak, díszkertekkel, miniatűr campusokkal, DNS-spirált formázó díszítésekkel és absztrakt acélszobrokkal, Tristanék épülete viszont őrizte eredeti alakját. Tökéletesen jellegtelen, ötvenes évekbeli, kétemeletes paneltömb volt, piszkosszürke vakolattal, ami még a járdával sem harmonizált. Pár helyen graffiti virított rajta, a dísztelen ablakok mögött pedig koszos műanyag rolók lógtak csálén. A bejáratnál nem volt névtábla, se logó vagy cégér. Semmi sem utalt rá, mi lehet odabent.

Kínaival és sörrel megpakolva közelítettük meg az épületet, amelyet még a naplemente sem szépített meg. Tristan hozzácsapta a tárcáját a falba süllyesztett fekete fémlaphoz, és az üvegajtó zárja kattánva kinyílt. Odabent sercegő neon és kopott ipari padlószőnyeg fogadott minket. Tech startupok bázisait rejtő faajtók mellett haladtunk el, amik foltosak voltak a kilincs körül. Itt-ott logók is feltűntek, de a legtöbb ajtón csak valami frappánsnak szánt cégnév szerepelt, az egyiken pedig összesen egy cetli, egy URL-lel. Végül az épület

túlsó felén, a lépcső melletti utolsó ajtónál álltunk meg. Egy kínai büfé étlapja volt felragasztva rá, amelyre filctollal egy vicces külsejű, csőrös-tappancsos madarat rajzoltak.

– Dodó? – kockáztattam meg.

Tristan szótlánul szöszmötölt a zárral.

– Ezt igennek veszem. Ha tévedtem volna, azonnal az orrom alá dörgölsz.

Kifürkészhetetlen pillantást vetett rám, aztán kinyitotta az ajtót, és benyúlt a villanykapcsolóhoz.

– Fantasztikusan rajzolsz – bókoltam, miközben követtem.

– Isten hozott a DODO-ban – mutatott körbe.

– ...valaminek az osztálya?

– Valaminek, ami államtitok.

A szoba háromszor öt méter lehetett. A két távolabbi sarkában egy-egy asztal gubbasztott, mindkettőn lapmonitor, billentyűzet és egér. A falakat használt IKEA-könyvespolcok szegélyezték, amiket a lomiból szedhetett ki Tristan pár héttel ezelőtt. Volt két magas széf is, az a fajta, amelyikben puskákat szoktak tartani. A tetejükön katonai szuvenirnek tűnő tárgyak sorakoztak, talán Tristan szakmai relikviái. A könyvespolcok a korábban látott ősi iratoktól és leletektől roskadoztak. A szoba közepét egy hosszú asztal foglalta el, alatta egy párna köré tekert jógaşőnyeg hevert.

Rámutatott az alvócsomagra.

– Mióta szoktál itt...

– Az edzőteremben van zuhany, nem kell aggódni. – A közelebbi sarokra mutatott. – Az a te asztalod.

– Ó. – Nem tudtam, mit mondjak. – Van itt fegyver?

– Gond, ha van? – kérdezte, miközben lepakolta a kínai kaját. – Nézd, tisztázzuk ezt jó előre, mert...

– Egy egész hadseregre számítás?

– A fegyverszekrényekre gondolsz? – kérdezte, tekintetemet követve. – A válasz nemleges.

Odament az egyik széfhez, és beütött egy kódot, mire csipogva kinyílt az ajtó. A széf faltól falig tömve volt dokumentumokkal.

– Itt tartom a legbizalmasabb adatokat.

A tekintetem az asztalomon levő monitorra vándorolt. Zölden világított rajta pár sornyi szöveg, fekete háttér előtt. A kurzor villogva várta, hogy begépeljenek valamit.

– Ezeket valami garázsvásáron szerezted 1975-ben?

– Egy nemzetbiztonsági oprendszer fut rajtuk, amiről sose hallottál – mondta. – Az a neve, hogy Shiny Hat.

– Shiny Hat.

– Elborultan paranoid oprendszer. Mivel betegesen vonzódsz az iróniához, Stokes, tetszeni fog, honnan van. Egy csapat hackertől vettük, akik direkt arra fejlesztették ki, hogy elrejtőzzenek a kormány elől. Azóta nekünk dolgoznak.

– És arról tudnak, hogy létezik egy „egér” nevű számítógépes periféria? Nem látok olyat az asztalomon.

– A grafikus felületek tele vannak biztonsági résekkel, ahol bejuthatnak a „fekete kalapos” hackerek. A Shiny Hatnál ez a probléma nem merül fel, de a kezelőfelület kissé... spártai. Majd megmutatom.

Tristan asztala a lefordított szövegekkel volt tele. A jegyzeteimhez színes tollal írt további megjegyzéseket. Miközben kipakoltam a kínait, ő magához vette a papírok egy részét, és falatozás közben átnézte az aznapi munkámat. Utána együtt végigmentünk a teljes anyagon. Hajnal lett, mire elkészültünk.

A feldolgozott szövegek lényegében semmilyen hasznos gyakorlati információt sem tartalmaztak a mágia műveléséről, pedig Tristant a jelek szerint ez érdekelte. Megtudtuk viszont, milyen fajtái voltak a mágiának. Ez abból derült ki, mit tartottak értékesnek a boszorkányok és a megbízóik. A mágia legértékesebb formáját Tristan „psi-op”-nak keresztelte (pszichológiai operációk – a hipnotizáláshoz hasonló trükkök). Hasonlóan értékesnek számított az alakváltás (a boszorkány alakjáé vagy másoké), amit fegyverként tartottak számon, akár önmagát változtatta oroszlánná valaki, akár az ellenségéből csinált alsóbbrendű élőlényt. A Monty Python-féle *Brian élete* tiszteletére a „gyík” kódnevet adtuk ennek a mágiatípusnak. Az élettelen tárgyak átalakítása és mozgatása közepesen értékesnek számított, a téridő manipulációja pedig, például a teleportálás, viszonylag értéktelennek. Utóbbi a boszorkányok minden korban és helyen

munkaigényes vásári mutatóként kezelték. Nagy csalódásomra a kamaszkori olvasmányaimból ismert mágikus praktikák nagy részéről szinte egyetlen szó sem esett – alig találtam utalást például a természeti erők befolyásolására. Arról pedig, hogy az egész pontosan hogyan is működik, hallgatott az összes szöveg.

De sikerült kiderítenünk valami fontosat a mágia hanyatlásával kapcsolatban, és ez új fejezetet nyitott a kutatásunkban.

Diakronika,

57-221. NAP (0. ÉV, TÉL)

Melyben Tristan úgy dönt, hogy feltámasztja a mágiaát

HAJNALBAN TRISTAN HAZAFUVAROZOTT, hogy áthozzuk a tanszékről hazaköltöztetett könyveimet, amelyek járhatatlanná tették a nappalit. Közben kávéval és fánkkal tömött, hogy szünet nélkül neki tudjak kezdeni az újabb munkanapnak.

Amikor visszaértünk az irodába, Tristan széles mosollyal átnyújtotta a kódot az egyik fegyverszekrényhez. Eddig ismeretlen kéziratok és leletek fotóival volt tele.

– Az eddigi tempódban kábé egy hónap lefordítani őket.

– Nem tudtam, hogy még ennyi hátravan.

Tristan elkezdte kipakolni a dokumentumokat az asztalra.

– Miért szerződnék veled fél évre, ha egy hónap alatt végzel? Egy csomó anyag van még raktáron. Most, hogy kezd körvonalazódni a kép, könnyebb lesz haladni. Már tudod, mit keresünk.

– De azt nem, hogy miért – jegyeztem meg.

– Államtitok, hányszor mondjam – felelte atyáskodóan. – Ülj le. Kérsz még kávé? Szűk a büdсэнk, de ha kell, kiugrom fánkért.

– DODO... Dolgos Dagadékok Osztálya?

– Tortadarát kérsz rá?

Amíg kiment fáánkért, elővettem a szótárakat és lexikonokat, és munkához láttam.

A SZÖVEGEKBŐL – ha hinni lehetett nekik – az derült ki, hogy a tudományos forradalom hajnalán (Kopernikusz 1543 és a többi) a mágia lényeges és mindennapos társadalmi jelenség volt, a boszorkányokat pedig a legtöbb helyen ugyanolyan félelem és tisztelet övezte, mint a hadvezéreket vagy a vallási vezetőket (csak kevesebbet írtak róluk, mert a tevékenységük gyakran esett az „államtitok” helyi kategóriájába). Mire a reneszánszt felváltotta a felvilágosodás kora, a mágia veszített erejéből, és egyre ritkábbá vált, főleg az állami intézmények és tudományos központok környékén. Több száz utalást találtunk rá, hogy az ipari forradalom alatt fokozódott a hanyatlás, és leginkább a művészi körökben, a legkevésbé pedig a filozófusok között maradt fenn (ez a két csoport évszázadokig szimbiózisban élt, de ekkor kezdtek elszakadni egymástól). Viszonylag jól tartotta magát az iparosítás-tól megkímélt társadalmakban és főleg az iszlám világban, aztán a XIX. század közepén végleg eltűnt. A legutolsó szövegünk 1851 júliusából származott. A DODO kutatásai szerint ezt követően csak múlt időben beszéltek a mágiáról, ha egyáltalán beszéltek róla.

Az új anyagokkal hamarabb végeztem, mint Tristan várta, de nem volt megállás. Elkezdttem holt nyelveken álmodni, az irodába pedig ömlöttek a tekercsek, kódexek és agyagtáblák. Névtelen futárok hozták őket, jelöletlen kocsijuk szinte minden reggel megjelent a szürke irodaház előtt (Dohos Dokumentumok Osztálya?). Akadt sok angol vagy más modern, nyugati nyelven írt szöveg is, többnyire antropológusok tollából, akik bennszülött törzsfőkkel folytatott beszélgetéseket jegyeztek le. Ha Tristan nem ismerte az adott nyelvet, lefordítottam neki, ő pedig felépített egy adatbázist. Kedves olvasóm, ha nem vagy adatbázis-szakértő, légy nyugodt, mert a folyamat leírása cseppet sem tenné élvezetesebbé ezt a beszámolót. Ha pedig adatbázis-szakértő vagy, hálás lehetsz, amiért nem megyek bele a

részletekbe. Adatbázist létrehozni még a mai csilivili eszközökkel is borzalmas feladat, a Shiny Hatet használva pedig maga volt az agy-sorvadással kombinált kínhalál. Tristannak külön programokat kellett írnia, hogy az adatrögzítés egy részét automatizálja.

A szövegek forrását nagyon fontos volt rögzítenünk. Kongresszusi Könyvtár? Internet? Eredeti példány, ritkaság, netán unikum? Van rajta pecsét vagy más jelzés? Feltűnően sok dokumentumon szerepelt a már korábban látott titokzatos jel, a cikornyás nemesi címer. Mivel semmi információm nem volt róla, az adatbázisban a „KOMF” kódot kapta. Sok KOMF-anyagon régebbi pecsét is szerepelt, még hozzá magáé a Vatikáni Apostoli Könyvtaré. Vajon a KOMF onnan lopta őket? Vagy kikölcsönözte, és sosem adta vissza? Tristan semmit sem árult el.

Mire lefordítottam egy könyvet, szinte azonnal érkezett egy új. A névtelen kurír hozta a dobozt, mi kiborítottuk, teleraktuk lefordított könyvekkel, és már vitte is. Hogy hova? A dobozokon sokszor feltűnt egy logó, amely akkor ismeretlen volt számomra, de most már tudom, hogy a Fugger bankár család ősi címerének stilizált, modern változata.

Telt-múlt az idő, a féléves szerződéselem kezdett lejárni, az ádáz New England-i tél pedig átadta a helyét a cuppogós tavasznak. Bérlőtársaink – zömmel csóró startupok – vagy csődbe mentek, vagy befektetőt találtak és odébbálltak. Valahányszor megüresedett egy iroda, Tristan telefonált párat, és hamarosan lett kulcsa hozzá. A DODO ezzel a módszerrel apránként az egész épületet elfoglalta. Szereztünk hátrahagyott műanyag székeket, leharcolt kávéfőzőt, horpadt iratszekrényt. Technikusok bukkantak fel jelöletlen kocsikban, kártyaleolvasót szereltek az ajtókra, és ahogy Tristan mondta, „biztosították a körletet”. Az adatbázisunk hízott, mint ágy alatt a pormacsák. Tristan lekérdezéseket írt, mintázatokot keresett. A falra kiragasztottunk egy csomó szöveget és kimutatást, aztán letéptük őket, és újakat raktunk a helyükre, gombostűkkel jeleztük a fontos pontokat és színes cérnákkal az összefüggéseket. Zsákutacról zsákutacára vándoroltunk, spekulációkból építettünk kastélyokat, és játékos örömmel leromboltuk őket.

A lényeg végig egyértelmű maradt: valami összefüggés volt a tudományos tudás gyarapodása és a mágia hanyatlása között. A tudomány és a mágia nem fért meg egymás mellett. Próbáltunk konkrét szám-

adatokat előállítani, és ezekből kiderült, hogy a mágia a XVII. század közepétől kezdett fokozatosan, de megállás nélkül hanyatlani. A XIX. század elején még egész jól tartotta magát, aztán az 1830-as években felgyorsult a folyamat, és az 1840-es években egyre fokozódott a gyengülés. Miközben Tristan szorgosan rendelte az újabb polcokat és fegyverszekrényeket a folyamatosan hízó irattömegnek, a boszorkányok beszámolóí alapján évről évre, majd hónapról hónapra nyomon tudtuk követni a mágia eltűnését. Szegény boszorkák döbbenet mesélték, hogyan illan el az erejük, és néha még példákat is hoztak varázslatokra, amelyeknek egyik hétről a másikra megszűnt a hatása.

Aztán jött 1851 – az év, amikor jelen sorokat papírra vetem. Ekkor rendezték (rendezik) Londonban, a Hyde Park vadonatúj Kristálypalotájában az első világkiállítást. Az összes korabeli technológiai vívmány felvonul itt, és Tristan arra gyanakodott, hogy a mágiának ez az esemény adta meg a kegyelemdőfést. Annyi technológiai eszköz gyűjtöttek össze ekkor egyetlen helyre, hogy a mágia végleg, tehetetlenül kilobbant, mint a vízzel nyakon öntött tűzrakás.

A kettő közti oksági összefüggés sokáig rejtély maradt számunkra. Felvettem, hogy a mágiát talán a mágiába vetett hit tartja életben, de Tristan ezt gyermekes képzelgésnek nyilvánította. Szerinte valami konkrét fizikai mechanizmus volt a háttérben, és a modern világkép, vagy konkrétan a modern technológia megzavarta a mágikus „adást”. Bújni kezdtük a világkiállításról szóló irodalmat, hogy valami kulcsot találjunk.

(Bizonyára feltűnt, hogy ekkor már messze túlléptem a fordítói hatáskörömet. A fordítás, főleg, ha holt nyelven írt, homályos szövegeket fordít az ember, hasonlít a rejtélyfejtésre, és most itt volt előttünk minden idők legnagyobb rejtélye! Tristan lelkesedése rám is átragadt, és ellenállhatatlanul sodort magával. Mivel más feladatom nem volt, ugyanolyan mániákusan kerestem a megoldást, mint ő.)

Tristan javaslatára suttymban kivettem egy csomó szakirodalmat a Widener Könyvtárból (a Harvard ekkor még nem jött rá, hogy felmondtam – gondolom, Blevins próbálta titkolni, nehogy rossz fényt vessen rá az ügy). Minden elképzelhető téma szerepelt, a heliográfia-tól kezdve Viktória királynő magánéletén át Baruch Spinoza szexuális

irányultságáig, Frederick Bakewelltől a Merryweather-féle viharjelzőn át a Strouhal-számokig. A könyveket felvittem az irodába, és Tristanal nekiálltunk feldolgozni őket, miközben az interneten is kutattunk.

Hamarosan már Albert hercegnél is többet tudtunk az első világhiállításról és a tizenháromezer kiállítási tárgyról, a helyszínt magát pedig, ~~azt a rohadt kurva~~ a remekbe szabott Kristálypalotát jobban ismertük, mint maga a tervezője, Joseph Paxton tájépítész. Nem sok hasznunk lett belőle.

Aztán egy márciusi reggelen, miközben karikás szemekkel üldögéltem a használt kanapén, amit kierőszakoltam magamnak, Tristan pedig hasonló állapotban, egy sör társaságában hevert a szőnyegen (ezt is én szereztem), megütötte a szememet egy cikk a *Csábos és csodás csillagászati csecebecsék* című 1897-es pamfletben. A világhiállítás alatt (amely amúgy hónapokig tartott) fontos dolog történt Európa egy másik pontján, a poroszországi Königsbergben: az emberiség története során először fényképeztek le napfogyatkozást.

Hangosan felolvastam a cikket, amely teljesen felvillanyozta Tristant. Régóta gyanakodott rá, hogy a technológiai újdonságok közül a fotográfia blokkolhatta leginkább a mágiát. Most már valamiért biztos volt ebben. Olyan izgatott lett, hogy csak hosszas csitítgatás után kezdett magyarázkodni.

– Őszinte leszek, csapnivaló fizikus vagyok. Fizika szakon végeztem, tény, de sosem dolgoztam ezen a területen. Ettől függetlenül tudósvér folyik az ereimben. Ha agyonvernek, akkor is fenntartom, hogy a mágiára, ha létezett, volt valami tudományos magyarázat.

– Ez önellentmondás, nem? – vágtam közbe. – Azt feltételeztük, hogy a mágiát a tudomány tette tönkre.

Tristan felemelte a kezét.

– Türelem. Hallottál a kvantummechanika sokvilág-interpretációjáról?

– Csak kocsmái beszélgetések szintjén, amiktől kiütést kapnál, ha elmondanám.

– Egyes fizikai kísérleteket csak azzal lehet megmagyarázni, hogy a megfigyelt rendszer *több különböző változatban* létezik, amíg a tudós el nem végzi a mérést.

– Ez a Schrödinger-macskás sztori? Azt még én is ismerem.

– Schrödinger macskája a klasszikus példa, de az csak egy gondolat kísérlet, soha nem végezték el.

– Még szerencse. Az állatvédők kiakadtak volna.

– Emlékszel, miről szól? – Meg sem várta a választ. – Berakunk egy macskát egy lezárt dobozba. A dobozban van valami gép, ami ki tudja nyírni a macskát, mérges gázt ereszt rá vagy ilyesmi. Egy véletlen eseménytől függ, hogy beindul-e a gép, például attól, hogy egy radioaktív atom elbomlik-e, sugárzást bocsátva ki. Becsukod a dobozt. A macska, a mérge és a radioaktív minta egyetlen rendszerré olvad össze. Nem tudod, mi történt, és nem is vagy képes kiszámítani.

– Nem tudod, hogy a macska él vagy halott.

– Ennél többről van szó. Nem is tudhatod. A szó szoros értelmében lehetetlen kideríteni. A klasszikus fizika gondolkodásmódja szerint a macska minden pillanatban vagy az egyik, vagy a másik állapotban van. Vagy él, vagy meghalt, csak épp nem tudjuk, melyik. A kvantumfizikában viszont a macska ténylegesen *egyszerre él és halott*. Két, egymást kizáró állapotban van. A hullámfüggvény csak akkor omlik össze, amikor belenézel a dobozba.

– Nana, lassan a testtel. Ez az izé, „hullámfüggvény” hogy jött a képbe? És mi az, hogy összeomlik?

– Bocs. Fizikusszöveg. Ha Schrödinger macskáját matematikailag leírjuk, az egyenletben szerepelni fog egy úgynevezett hullámfüggvény, ami különböző értékek szuperpozíciója. A macska nem egy konkrét állapotban van.

– Szuperpozíció – ismétellem üveges tekintettel.

– Igen. A modell különféle lehetséges állapotokat tartalmaz, mint ahogy egy mondat több különböző szót tartalmaz.

– Szóval van egy érték, ami annak felel meg, hogy „a macska él”, és egy másik, ami annak, hogy „a macska meghalt”? Valami ilyesmit próbálsz mondani?

– Igenis, nyelvész kartárs.

– A szuperpozíció pedig...

– ...matematikailag azt jelenti, hogy összeadod ezt a két állapotot, és az eredmény reprezentálja a rendszert.

– Amíg „össze nem omlik” vagy mi.

Tristan bólintott.

– A szuperpozíció tipikus kvantumjelenség. Ez a kvantummechanika lényege. De van még valami: a fenti képlet csak addig írja le a rendszert, amíg a doboz zárva van. Ha kinyitjuk és belenézünk, akkor vagy egy élő, vagy egy halott macskát látunk. És kész. A rendszer klasszikussá vált.

– Doromboló Dögök Osztálya? – kockáztattam meg.

Tristan az égre emelte a tekintetét.

– Szóval ezt érted a hullámfüggvény összeomlásán – folytattam.

– Igen. A fizikusok így fejezik ki, hogy a szuperponált állapotok, a különböző lehetséges valóságok egyetlen klasszikus állapottá ugranak össze, amit már a mi agyunk is értelmezni tud.

– Mármost az agyunk racionális fele – javítottam ki.

Tristan elégedetten nézett.

– Pontosan.

– De akkor visszajutottunk az elméletemhez! – panasztam.

Zavart képet vágott.

– Milyen elméletedhez?

– Amit gyermekes képzelgésnek nyilvánítottál. Emlékszel?

– Ja igen. Hogy a mágiában hinni kell.

– Igen!

– Én nem erről beszélek. Tény, hogy az emberi tudatnak van valami köze a dologhoz. De várd ki a végét. A kvantummechanika sokvilág-interpretációja szerint az összes lehetséges állapot megvalósul *valahol*.

– Van egy világ, ahol a macska él, és egy másik, ahol meghal?

– Pontosan. Nem vicc. Egymástól független, komplett világokról van szó, amelyek mindenben egyeznek, azt az egyet kivéve, hogy az egyikben a macska túlélte a kísérletet, a másikban nem. És mi a helyzet a szuperpozícióval? A szuperpozíció annak a jele, hogy a tudós egy útelágazáshoz ér a doboz fedelének megérintésekor. Két világ küszöbén áll. Talán az egyikbe kerül, talán a másikba. Amikor kinyitja a dobozt, valamelyik világ beszippanjtja, és onnantól kész tény, melyikben van. Nincs visszaút.

– Oké – mondtam. Nem helyeselni akartam, csak jelezni, hogy még nem kapott zárlatot az agyam.

– A tudós nem képes befolyásolni, hogy melyik világba kerül – tette hozzá Tristan.

Éreztem, hogy trollkodik. Arra várt, hogy bekapjam a csalit.

Pontosítok. Arra várt, hogy én mondjam ki a feltevést, ami neki is eszébe jutott, de Racionális Hímként nem rukkolhatott elő vele.

Ám legyen.

– Hagyjuk szárnyalni a fantáziánkat – mondtam. – A tudós fehér köpenyét és jegyzetfüzetét cseréljük le mondjuk... csúcsos fekete kalapra és seprűnyélre. És tegyük fel, hogy az illető nőnemű. Ha ez az alak képes befolyásolni, melyik világba kerül a doboz kinyitásakor, ha kontrollálni tudja az eredményt...

– Akkor szinte varázsol.

– Hogyhogy „szinte”? Varázsol.

– Annyi a különbség – mondta Tristan –, hogy itt eleve létező kimenetek között válogat valaki, csúszkál a párhuzamos valóságok között, nem pedig ő maga alakítja a valóságot.

– Ez nem igazi különbség.

– Úgy érted, az átlagember számára? Aki nem ismeri a kvantumfizikát? Számára természetesen nem az.

– Csúrheted-csavarhatod, ahogy akarod – feleltem. – A boszorkány elő tudja csalogatni a kívánt eredményt egy párhuzamos/szimultán valóságból. Amikor a régi szövegek „idézés”-nek nevezik a mágiát, nagyon is pontosan fogalmaznak.

– A hipotézisem – lassan és tagoltan ejtette ki, mert már volt benne pár üveg Old Tearsheet Best Bitter – az, hogy a fényképészet akadályozza meg ezt a folyamatot, az „idézést”, ahogy te mondtad. Rögzített képpé merevít egy pillanatot, a valóságnak egy konkrét verzióját, és ezzel kiiktatja a mágiát. A rögzített pillanat más lehetséges változatai elérhetetlenné válnak a fényképet tartalmazó világban.

– Asszem, értem – feleltem. – Nem marad manőverezési lehetőség a mágiahasználó számára.

Tristan biccentett. Úgy tűnt, megkönnyebbült, hogy végre előadhatta ezt az ötletet. És nem röhögtek ki.

– Gondolom, régóta jár ez a fejedben – szólaltam meg.

Bólintott.

– De csak akkor állt össze a kép, amikor megtaláltuk a napfogyatkozásról készült dagerrotípiát – tettem hozzá.

– Így van.

– De előtte is készült már egy tonna dagerrotípia – mutattam rá.
– Tizenhat éve használták a technológiát. Mi olyan különleges ebben az egy képben?

– Talán a kontextusa – mondta Tristan. – Az, hogy rengeteg emberre, rengeteg világra volt hatással. Ha Louis Daguerre a laboratóriumában szöszmötölve lefotóz pár dolgot a környezetében, attól a hullámfüggvénynek csak az a része omlik össze, ami az agyát és a laborban levő tárgyakat tartalmazza. Ha megmutatja a dagerrotípiát a feleségének vagy a barátainak, akkor a hatás továbbterjed. Lehet, hogy a környéken élő boszorkányok ettől úgy érzik, furcsa módon gyengül az erejük. De 1851. július 28-án valószínűleg többen nézték a napfogyatkozást, mint bármelyik másik eseményt az emberiség addigi története során.

– Ez tény. Minden európai látta...

– Elég volt felpillantani az égre. Több százmillióan látták, Mel. Több szempár szegeződött erre a jelenségre, mint ahányan Beyoncé klipjeit nézik a YouTube-on. Ha pedig egy dagerrotípia rögzítette, mumifikálta ezt a pillanatot...

Bólogatni kezdtem.

– Ha a korábbi fotók gyengítették a mágiát, ez elszívta tőle az összes levegőt.

Bólogatni kezdett.

– Amikor a filmre rávetült az első tökéletes kép a napfogyatkozásról, az egész világon megszűnt a varázslat.

Újra végignéztük az 1851-es feljegyzések időrendjét. Minden stimelt: három szövegünk volt az év első feléből (kettő angolul, egy olaszul). Egy töredék július végéről (magyarul). És július 28., azaz a napfogyatkozás időpontja után – teljes csönd.

– Ez az – motyogta Tristan. Felállt, rátámaszkodott az asztalra, és töprengve bámulni kezdte a falat.

– Igen – feleltem csüggedten. Bár Tristan sosem árulta el, miért érdeklí a DODO-t a mágia, nyilván használni akarják valamire. (Démonidéző Orgyilkos Dojo?) De úgy tűnt, ez a hajó elment. – A fotózást nem lehet megszüntetni, úgyhogy a mágiát sem lehet feléleszteni.

Tristan ledermedt, aztán hirtelen felém fordította a fejét.

– Igazad van – bámult rám. – Ez az. Ahol nincs fotográfia, ott létezhet a mágia.

– Nem pont ezt mondtam.

Tristan járkálni kezdett fel-alá. Az irodánk valamivel tágasabb volt, amióta szétvertünk pár közfalat, de így is kacskaringósan lehetett csak sétálni benne, könyvtornyok, régészeti leletek, fegyverszekrények, sörösüvegek és számomra ismeretlen célokat szolgáló high-tech katonai eszközöket kerülgetve.

– Hogyan tudunk megszabadulni a fényképésztől? – mormolta Tristan, inkább magának, mint nekem.

– A fényképésztől nem lehet „megszabadulni”.

– Dehogynem – torkolt le, miközben homályos tekintettel bolyongott. – Csak rá kell jönnünk, mi a trükk.

– Milyen *trükk*?

A fejét csóválta, és idegesen legyintett.

– Valamit kifelejtettem a képből – morogta. – Mi lehet az?

– Azt felejtetted ki a képből, hogy a fotózás az egész világon elterjedt, a mágia pedig örökre megszűnt.

Tristan megfordult, és rám nézett. A tekintete kitisztult, és vidáman csillogni kezdett.

– Nem – mondta, szinte dorgálón. – *Van remény.*

Úgy mondta, mintha ez ténykérdés lenne, nem pedig egy elmélet vagy hipotézis. Libabőrös lett a hátam.

– Tudom, hogy egy csomó mindent nem árulhatsz el – mondtam. – De bármi is az, amit most nem árulsz el... *áruld el, bassza meg.* Különben fölöslegesen vagyok itt.

Homályos tekintettel meghányta-vetette magában a dolgot. Aztán biccentett.

– Nem mondhatok sokat. De annyit elárulhatok: tudjuk, hogy lehetséges a dolog.

– Tudjuk?

– A DODO – erősítette meg. – Van bizonyítékunk. Többet nem mondhatok.

– Azta – feleltem, nyelvészhez némileg méltatlanul. – Te jó ég.

– Igen. *A mágia létezik* – mondta Tristan. – Tényleg. Csak az a gond...

Ideges mozdulatot tett, mintha kapkodna valami után.

– Valami hiányzik. Pedig olyan közel járok. Tuti a fényképészet a kulcs, ez így logikus. Időrendileg is stimmel, megmagyarázza, hogy miért szűnt meg a mágia kicsivel hamarabb azokon a helyeken, ahol sokat fényképeztek, és tartotta magát tovább ott, ahol nem, például a muszlim társadalmakban és bennszülött törzseknél. Ez a kulcsa az egésznek. Valahogy meg kell szüntetnünk a fényképészetet.

– De hát ma már szó szerint mindenhol jelen van. A mobiltelefonoktól kezdve a biztonsági kamerákon át a felhőben tárolt képekig...

– Nem kell *mindenhol* megszüntetni – felelte türelmetlenül Tristan.
– Elég csak egy kis területen.

Megtorpant a szoba közepén, és szemét összehúzza körbenézett, mintha egy láthatatlan kollégát fürkészne.

– Igen, ez a fontos. Kontrollált környezet. Ha elérjük, hogy egy adott területen nemcsak nem készülnek, hanem eleve nem *készülhetnek* fotók, akkor ott helyben talán működhet a mágia.

– És ti, DODO-sok úgy tudjátok, ez valakiknek már sikerült?

Tristan lassan bólintott.

– És ha neki sikerült, nekünk is fog. Csak rá kell jönnünk a módszerre.

Egy pillanatra a gondolataiba temetkezett, és elillant belőle a katonákra jellemző éberség.

– Gondoljuk csak át – szólalt meg végül. – Egy. A fotográfia összeomlasztja a fény hullámfüggvényét.

– Igen. Vagyis ezt mondtad az előbb. Én csak ülök itt, és bólogatok.

– Tehát – folytatta – ha akadályozzuk az összeomlást...

Amikor meglátta, milyen hülye képet vágok, hozzátette:

– Ha a kvantum-lottósorsolást fel tudjuk függeszteni...

– Például nem nyitjuk ki a dobozt?

– Milyen dobozt?

– Amelyikben a cica van. Schrödinger macskája.

Kurtán megrázta a fejét.

– Az csak egy gondolatkísérlet. De jó nyomon jársz.

Pontosan tudtam, hogy csak egy gondolatkísérlet, de nem akartam ezt az orra alá dörgölni. Úgy tűnt, haladunk valamerre. És egyre inkább úgy éreztem, itt nem száraz tudományos kutatásról van szó, hanem egy hadművelet közepén vagyunk. Ez izgi volt, de elég rémisztő is. Valakik, valahol varázsolnak. Az Egyesült Államok kormányának fogalma sincs, hogyan – talán még arról sem, hogy kik csinálják. Megismétlődött a Szputnyik-incidens: valaki beelőzött minket. A Tristan mögött álló titokzatos ügynökség nyilván az erre adott pánikreakcióként jött létre.

Tristan leült az asztalhoz, és fizikusnyelven motyogott maga elé („hullámfüggvény-összeomlás, „kvantum-összefonódás”). Rákerestem a szakszavakra az interneten, ő pedig a Shiny Hat-terminál elé görnyedve olyan adatbázisokat böngészett, amelyekhez csak titokzatos kormányügynökök férhetnek hozzá. A „kvantumhullámfüggvény” kifejezésre négy százezer találatot dobott ki a gépem (idézőjel nélkül közel hárommilliót). Tovább finomítottam a keresést – pl. hozzáadtam az „összeomlás” szót –, és sikerült a számot levinnem harmincöt ezerre. Többségük YouTube-videó volt, amiben kockafejű gimnazisták kísérletezgettek a szülei pincéjében, kiszolgált hűtőszekrények vagy előhívó folyadékok igénybevételével, és apró, de tetszetős robbanásokat sikerült előidézniük. Előjött egy nagy rakás tudományos cikk is, amelyeket Tristan, a diplomás fizikus a címük alapján érdektelennek nyilvánított. Egyre újabb és újabb kulcsszavakat tettünk hozzá, hogy szűkítsük a listát. Teltek az órák. A nagy felismerés csak nem jött.

Kimentünk ennivalóért, aztán kutattunk tovább. (Indiai kaját vetünk, még hozzá valódi curryt, nem olyan íztelen lötyjöt, ami itt a viktoriánus Londonban épp kezd divatba jönni a Kelet-indiai Társaság pandzsábi rabló hadjáratának köszönhetően). Késő este hazabicikliztem, aludtam egyet, visszamentem, és kutattunk tovább. Dél körül kísértaltunk a Charles folyóhoz, mert a sivár, szűk irodában kezdünk kicsit begolyózni. Tristan a séta közben hangosan monologizált

az elméleteiről, amiből ismét kiderült számomra, mennyire okos, és mennyire képtelen másokra odafigyelni.

Az irodába visszatérve előtűrt a hűtőből némi ehetőnek tűnő maradékot, én pedig visszaültem az asztalomhoz, hogy átfésüljem a legújabb finomhangolt Google-keresés eredményeit. Mialatt Tristan nem nézett oda, suttogomban rákerestem arra, hogy „Schrödinger macskája kísérlet”, aztán további kifejezésekkel szűkíteni kezdtem. Kizártam a „gondolatkísérlet” szót és német megfelelőjét, a „Gedankenexperiment”-et. Kidobtam minden találatot, amiben szerepelt, hogy „döbbenet!”, illetve „nem fogod elhinni, mi történik ezután!”. Hozzáadtam a „valós”, „gyakorlati”, „való életben” kifejezéseket.

Kedves Olvasóm, nem fogod elhinni, mi történt ezután. A listán egyetlen találat szerepelt.

– Szabadalmi kérelem elutasítása – olvastam hangosan. – Egy MIT-es alkalmazott szabadalmat adott be egy... pillanat...

Végigfutottam a jogász/bürokrata halandzsán (ezt a nyelvet nem sikerült elsajátítanom), és kiszűrtem a valódi információt.

– Valami „kamráról” van szó, amely, idézem, „zavart tud kelteni ellenséges nemzetek megfigyelőrendszereiben azáltal, hogy köztes létállapotban tart egy a macskafélék családjába tartozó tesztalanyt”. Idézet vége.

Csilingelve kikapcsolt a mikrohullámú.

– Nem hallottam rendesen a zajtól – felelte Tristan. – Mintha a macskafélék családjába tartozó tesztalanyt emlegettél volna?

Felnéztem Tristanra, és bólintottam.

– „Ontikus dekoherencia-kamra”. ODEK. Frank Oda professzor szabadalmi kérelme. Elég narcisztikus alaknak tűnik.

– Miért?

– Saját magáról nevezte el: Oda, ODEK.

– Nem biztos. Az „ontikus” annyit jelent, hogy...

– Tudom, mit jelent.

– Valami, ami a tudással kapcsolatos. A dekoherencia pedig, mint azzal nyilván tisztában vagy, ennek az ellentéte. A kamra akadályozza a pontos megismerést. Tehát témánkba vág.

– Király! – Rákerestem Frank Odára. – Nézzük meg, hol lakik, és...

– Ez egy vicc – hűtött le Tristan. – Ez a pasas egy troll. Tudományosan nagyon képzett, és jó a humora. Már ami a belterjes poénokat illeti. De ettől még troll.

– Honnan tudod?

– A macskafélék családjába tartozó tesztalanyból. Mel, ez egy április tréfa. Egy álbeadvány, amit poénból kirakott az internetre. Hülyét csinált egy szabadalmi hivatalnokból, akinek lövése sincs a fizikáról, és sosem hallott Schrödinger macskájáról. Ha egy fizikus olvassa ezt, röhög, és megy tovább. Ilyen komolytalan ökörsé...

Hirtelen elhallgatott, és bámulni kezdte az odafordított laptopot.

A képernyőn egy harmincéves cikk szerepelt a *Malőr* magazin archívumából. Ezt az alternatív hetilapot annak idején (ma már nem létezik) sokfelé kapni lehetett Boston és Cambridge környékén. Balos nézeteiről és alattomos pletykáiról volt híres. A szóban forgó cikkben két fénykép szerepelt. Az elsőn egy középkorú ázsiai férfit örökített meg a lesifotós, amint épp kiviszi a szemetet. Mellette ketrecre zárt kóbor macskák látszottak egy állatmenhelyen.

PROFESSZOR ODA ÉS A MACSKAJAJI

Az MIT professzora tagadja az állatkínzást, de korengedménnyel nyugdíjba megy

Tristan lenyalta a curryt az ujjáról, és ráközelített az első képre.

– Üres dobozok, régi újságok, tejesdoboz, borosüveg.

– Azt elemzed, mi van a szemétben?

– Halott macska sehol. Se élő.

– Lehet, hogy ez itt Schrödinger kukája. –Visszafordítottam a laptopot, Tristan pedig megkerülte az asztalt, hogy a vállam fölött nézhessen. Nehezen tudtuk kihámozni, pontosan mi is történt, mert a szöveg tele volt a szennylapokra jellemző célozgatásokkal és alaptalan feltevésekkel, Frank Odát pedig eleve bűnösként kezelte. De annyi egyértelműnek tűnt, hogy Frank Oda, az MIT elméletifizika-professzora harminc évvel ezelőtt hatáskörét túllépve beleártotta magát a *kísérleti* fizikába.

Egy tréfás szemléltetőeszközzel indult a történet, amit az előadásaihoz készített a professzor. Egy doboz volt az, benne egy valódi

macskával és a Schrödinger által eredetileg leírt kivégzőgép makettjével. Eddig még rendben is lett volna a dolog, így kell érdekessé tenni a száraz tananyagot. A macskának egyetlen szőrszála sem görbült, a kivégzőgép pedig egyértelműen működésképtelen volt – egy patkányfogóból és egy Geiger-Müller-számlálóból állt, amit valami Rube Goldberg-mechanizmus kötött össze egy halálfejes pohárral. A cikk szerint Odának az eszköz készítése során rögzisméjévé vált az általa szemléltetett jelenség, ami viszont nagyon is valóságos volt, a kvantummechanika vitathatatlan alapjelensége.

– Hűbazzmeg! – kiáltotta Tristan. Egy tiszti főiskolásnál ez súlyos kijelentésnek számított. Már a harmadik oldalnál jártunk. – Tényleg megcsinálta.

– Lehetetlen. Valamit elnézett az újságíró.

Tristan rámutatott egy bekezdésre.

A *Malőr* magazin birtokába jutott dokumentumok szerint dr. Oda tavaly tavasszal három hónap alatt nem kevesebb mint hat macskát „fogadott örökbe” a Sommerville Állatmenhelyről. Az MIT ezalatt hivatalosan felszólította, hogy a campuson található laboratóriumából távolítsa el az „élőlényeket tartalmazó eszközöket”. Egy szakmai hírneve érdekében névtelenséget kérő doktorandusz elmondta lapunknak, hogy Oda ekkor áthelyezte az ODEK-kísérleteket a camb-ridge-i házba, ahol feleségével, Rebecca Easttel lakik.

– Lehet, hogy Rebecca macskabarát – vettem fel.

– Akkor miért tárolta őket a laboratóriumában, amíg ki nem rúgták onnan?

– Biztos volt rá oka.

– Lapozz tovább.

Felkerestük otthonában a kegyvesztett örült professzort, aki tagadta az állatkínzást.

– Nem az a lényeg, hogy a macska élet-halál közt lebegjen – erős-ködött, megismételve a lapunk birtokába jutott belsős jelentésekben szereplő állítást. – A macskának nem kell meghalnia. Az a fontos,

hogy két különböző állapotban legyen. Én ártalmatlan, fájdalommentes állapotokkal kísérleteztem.

Riporterünk szeretett volna konkrét példákat hallani, de Oda idegesen habogni kezdett, ami nem meglepő, hiszen a környéken lakók – névtelenséget kérve – jelezték, hogy az utóbbi években a professzor az időskori agylágyulásra emlékeztető tüneteket produkál.

– Mittudomén, hát hányféle állapotban lehet egy macska? Alszik vagy ébren van. Ül vagy áll. Dorombol vagy nyávog. A kísérlet szempontjából ezek ugyanolyan jók, mint az élet és a halál.

Amikor arról érdeklődtünk, miért nem hullákon kísérletezett, lesajnálóan ingatta a fejét.

– A tesztalanynak funkcionáló agyszövetet kell tartalmaznia. Anélkül nem működik az eszköz.

Az interjút e ponton Oda felesége, Rebecca East szakította félbe, aki váratlanul előbukkant gyarmati kori rezidenciájukból, amely egy festői utcácskában található a Harvard campusától nem messze. Seprűvel hadonászva riporterünk felé indult, és torkaszakadtából üvöltötte, hogy egyetlen macskának sem esett baja, a menhely pedig, ahonnan elhozták őket, egy „haláltelep”, ahol eutanáziára kijelölt állatokat tartanak. Riporterünk, testi épségének megőrzése érdekében, sietve elhagyta a helyszínt. Rendőrségi feljelentést tettünk, de a vizsgálatot hamarosan lezárták, mert Ms. East azt állította, a söprűt kizárólag söprögetésre használta a ház előtti zöldségekertben.

– Zugfirkászok! – kiáltottam. Tristan már korábban megunt a cikket, és a szigorúan titkos kormányzati Google-jén nyomozott Oda után.

– Ez a sztori őskövélet, Stokes – mondta, anélkül, hogy felnézett volna. – És tele van tévedésekkel. Hagyjuk a fenébe.

Olvasott tovább.

– Ezt hallgasd. A fickó a DARPA-nak is dolgozott, méghozzá...

– Mi az a DARPA? – érdeklődtem.

Elhűlve nézett rám.

– A mindenit. Kicsit le vagy maradva, nem?

– Holt nyelvek tanulmányozásából élek – feleltem. – Ezért fizetsz. Miért lennék képbem a te szakterületeddal kapcsolatban? Te tudsz

szerbhorvátul? Mi a véleményed az oszk és a marrucinus nyelvek kapcsolatáról?

Vidáman nézett rám.

– Most hallak picsogni először, Stokes. No rendben. A DARPA a honvédelmi kutatásokért felelős ügynökség.

– Ja, a lopakodó bombázós gyerekek. Akik azon dolgoznak, hogy még hatékonyabban öljünk.

– Mindenfélét fejlesztenek – mondta hanyagul Tristan. – Nemcsak fegyvereket, hanem éjjellátót, GPS-t. Bostoni lakosként a GPS-t csak értékeled.

– Biciklivel járok – feleltem fensőbbeségesen. – *Térképet* használok. Nincs szükségem Nagy Testvérre a tájékozódáshoz.

Tristan elkomorodott.

– Kímélj meg a rendszerkritikától. Az elejétől fogva tudod rólam, hogy a kormánynak dolgozom, és tisztiiskolába jártam. Úgyhogy kioktatás over.

Meglepett ez a kirohanás.

– Oké, oké – mondtam békülékeny hangon, és feltartottam a kezemet. – DARPA?

– A nyugdíjazása után Oda nekik dolgozott, egész komoly projekteken.

– Macskák szerepeltek bennük?

– Államtitok. A lényeg az, hogy az időskori agyagyulladás badarság. Kitűnő tanulmányokat nyújtott be még pár éve is. – A képernyő aljára pillantott. – Négy évvel ezelőtti az utolsó.

– A szabadalmi kérvényben ellenséges nemzetek megfigyelőrendszereiről volt szó, vagy valami ilyesmi.

– Akit a DARPA foglalkoztat, az mindenképp valahogy a honvédelemhez kapcsolódik. Frank Oda kvantummechanikai nemzetbiztonsági eszközön dolgozott... de elutasították a szabadalmát.

– Szerinted ez itt mit jelent...? – Feljebb görgettem a Malőr-cikket. – „A tesztalanynak funkcionáló agyszövetet kell tartalmaznia.”

– Gondolom, az ODEK működéséhez van valami köze.

– Hátborzongatóan hangzik.

– Lehet, hogy őt magát kéne megkérdeznünk. – Tristan beütött valamit, és megnézte az eredményt. Elkerekedett a szeme, ami többnyire azt jelezte, kellemesen meglepődik.

– Stokes – mondta. – Még él. Itt lakik, Cambridge-ben.

– Remek – feleltem. – Pontosan hol?

Felém fordította a képernyőt, rajta a Google-térképpel.

Majdnem félrenyeltem a saag paneert.

– Egy köpésre lakik tőlem! – kiáltottam. – Innen az irodából fél óra gyalog.

Tristan elvigyorodott, és a zsebébe nyúlt.

– Telefonnal pedig egy másodperc. – Beírta a számot, amit a képernyőről leolvasott. Amikor a telefon csengeni kezdett, Tristan oldalvást rám mosolygott, mint egy kisgyerek, aki mindjárt jutalmat kap az okos válaszáért. Visszamosolyogtam rá.

De a pillanat csak nyúlt és nyúlt, Tristan arcáról pedig lefagyott a mosoly. Végül kinyomta a telefont.

– Francba. Nem veszi fel. – Úgy nézett a telefonra, mintha az sértegetné. – Még üzenetrögzítője sincs. Ez fura. Ilyet ma már senki sem csinál.

– Talán luddita – mondtam.

– Egy MIT-s prof, aki műszaki szabadalmakat ad be?

– Sikertelenül. Mellre szívtá, és azóta luddita.

– Az ebédidőnek vége – jelentette ki Tristan. Felállt, és a Yankees-pólójáért nyúlt. – Terepmunka jön.